

ΤΡΙΘΕΚΤΗ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ἡ «τριθέκτη» (ώρα), ἄλλως καλουμένη «τριτέκτη» ἢ «τριτοέκτη», εἶναι μία τῶν ἀκολουθιῶν τοῦ νυχθημέρου τοῦ ἁσματικοῦ ἢ κοσμικοῦ βυζαντινοῦ τυπικοῦ, τοῦ τηρουμένου ὑπὸ τῶν ἐνοριακῶν ναῶν τοῦ βυζαντινοῦ λειτουργικοῦ τύπου. Ἐτελεῖτο δὲ εἰς τοὺς ναοὺς τούτους ὡς ὑποκατάστατον τῆς θείας λειτουργίας κατὰ τὰς ἡμέρας τῶν νηστειῶν, κατὰ τὰς ὁποίας δὲν ἐπετρέπετο ἢ τέλεσις ταύτης, δηλαδή κατὰ τὴν Τετάρτην καὶ τὴν Παρασκευὴν τῆς Τυροφάγου ἑβδομάδος, κατὰ τὰς νηστίμους ἡμέρας τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, ἤτοι ἀπὸ Δευτέρας μέχρι Παρασκευῆς ἐκάστης ἑβδομάδος τῶν Νηστειῶν, ὡς καὶ κατὰ τὰς πέντε πρώτας ἡμέρας τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδος. Κατὰ τὸν Συμεὼν Θεσσαλονίκης αὕτη «τὸν τύπον ἀποσώζει τῆς καθολικῆς ἱερᾶς λειτουργίας ἄχρι καὶ τῆς μεγάλης εἰσόδου», ἐπινοηθεῖσα «τοῖς ἀρχαίοις πατράσι διὰ τὸ μὴ τελείαν λειτουργίαν ἐν τῇ ἀγίᾳ γίνεσθαι Τεσσαρακοστῇ» (Διάλογος κατὰ πασῶν τῶν αἱρέσεων καὶ περὶ ... τῶν ἱερῶν τελετῶν τε καὶ μυστηρίων πάντων τῆς Ἐκκλησίας, κεφ. TNB', *Migne* PG 155, 649D). Πράγματι δὲ ἡ ὅλη διάταξις αὐτῆς παρουσιάζει πολλὰ τὰ κοινὰ πρὸς τὸ τμήμα τοῦτο τῆς θείας λειτουργίας, κατὰ μίμησιν τοῦ ὁποίου φαίνεται ὅτι καὶ συνετέθη· εἶναι δηλαδή ἀπὸ τῆς ἐπόψεως ταύτης παράλληλος οὐχὶ πρὸς τὰς ἀκολουθίας τῆς Γ' καὶ Σ' ὥρας τοῦ μοναχικοῦ τυπικοῦ, ἀλλὰ πρὸς τὴν ἀκολουθίαν τῶν τυπικῶν.

Ἀρχικῶς ἡ τριθέκτη ἐτελεῖτο μεταξὺ τρίτης καὶ ἕκτης ὥρας τῆς ἡμέρας, ἐκ τῶν ὁποίων ἔλαβε καὶ τὸ ὄνομα, ἢ περὶ τὴν μεσημβρίαν, διὸ καὶ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, κατὰ τὰ ἀρχαῖα Τυπικά, ἐτελεῖτο συναπτῶς πρὸς τὸν ὄρθρον, παρεμβαλλομένης μεταξὺ αὐτοῦ καὶ ἐκείνης «προαναγνώσεως»

ἐκ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. Ὁ πατριάρχης παρίστατο κατὰ τὴν τέλεσιν αὐτῆς ἐν τῷ ναῷ τῆς Ἁγίας Σοφίας τὴν Τετάρτην τῆς Τυρινῆς, τὴν Μεγάλην Πέμπτην καὶ τὴν Μεγάλην Παρασκευὴν. Κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Συμεῶν ἡ τέλεσις αὐτῆς ἤρχιζε περὶ τὴν τετάρτην ὥραν τῆς ἡμέρας καὶ συναπτῶς πρὸς αὐτὴν ἐτελεῖτο ὁ μοναχικὸς ἔσπερινὸς καὶ εἶτα τὸ ἄσματικὸν λυχνικὸν μετὰ τῆς Προηγιασμένης. Συνήπτετο δηλαδὴ εἰς τὴν δευτέραν ὁμάδα τῶν καθ' ἡμέραν ἀκολουθιῶν τῆς Τεσσαρακοστῆς καὶ οὐχὶ εἰς τὴν πρώτην, ὡς παλαιότερον.

Ὡς ἐκ τῆς ὥρας τῆς τελέσεως αὐτῆς συνέπιπτε πρὸς τὸν χρόνον τοῦ σταυρικοῦ πάθους τοῦ Κυρίου, διὸ καὶ εἰς ἀνάμνησιν τούτου ἐτελεῖτο αὕτη. Ἐνεκα τούτου οἱ ψαλμοὶ τῶν ἀντιφώνων αὐτῆς ἐπελέγησαν μεταξὺ τῶν εἰς τὸ πάθος τοῦ Κυρίου ἀναφερομένων προφητικῶς μεσσιανικῶν ψαλμῶν, ὁ ἱερεὺς καὶ ὁ διάκονος ἐνεδύοντο κατὰ τὴν τέλεσιν αὐτῆς πορφυρᾶν στολήν, «τὸ πάθος ἐκ τούτου καὶ τὸν θάνατον σημαίνοντες τοῦ Κυρίου», καὶ ἡ κατ' αὐτὴν εἴσοδος ἐφέρετο ὡς ἐξεικόνισμα τῆς «πρὸς τὸν σταυρὸν ἀπαγωγῆς... τοῦ Κυρίου, κατὰ τὴν ἕκτην ὥραν γεγενημένης» ἢ τοῦ «εἰς τὸν σταυρὸν ἔλκυσμοῦ» αὐτοῦ κατὰ τὸν Συμεῶν. Ὑπαινιγμοὶ εἰς θέματα τῆς μεσημβρίας ὑπάρχουν καὶ εἰς τὴν μετὰ τὴν εἴσοδον μεγάλην εὐχὴν τῆς 5' ὥρας.

Ἡ ἀκολουθία τῆς τριθέκτης ἔπαυσε νὰ τελεῖται εἰς τοὺς ἐνοριακοὺς ναοὺς, ὑποκατασταθεῖσα βαθμηδὸν ὑπὸ τῶν ἀντιστοιχῶν μοναχικῶν ἀκολουθιῶν, ὡς καὶ αἱ λοιπαὶ ἀκολουθίαι τοῦ ἄσματικοῦ τυπικοῦ. Εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν διετηρεῖτο προφανῶς μέχρι τῆς ἀλώσεως τῆς πόλεως ὑπὸ τῶν Φράγκων (1204), εἰς δὲ τὴν Ἁγίαν Σοφίαν Θεσσαλονίκης ἐπέζησε μέχρι καὶ τῆς ἀλώσεως τῆς Θεσσαλονίκης ὑπὸ τῶν Τούρκων (1430). Κατὰ τὸ ὑπὸ τοῦ Συμεῶν καταρτισθὲν Τυπικὸν τῆς Ἁγίας Σοφίας Θεσσαλονίκης ἡ τέλεσις αὐτῆς προεβλέπετο ἐν τῷ ναῷ τούτῳ κατὰ πάσας τὰς «κοινὰς» ἡμέρας τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς καὶ κατὰ τὴν Μεγάλην Παρασκευὴν. Ρητὴν μαρτυρίαν περὶ τελέσεως αὐτῆς κατὰ

τάς πρώτας ἡμέρας τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδος δὲν ἔχομεν. Κατὰ τὴν Μεγάλην Πέμπτην πάντως δὲν ἔτελεῖτο πλέον αὕτη. Εἰς τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου Δημητρίου ἔτελεῖτο ὑπὸ τοῦ ἀρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης κατὰ τὴν Τετάρτην τῆς μέσης ἑβδομάδος τῶν Νηστειῶν (πρβλ. Ὑποτύπωσιν ἐν συνόψει τῶν ἀκολουθιῶν τῶν ἑορτῶν τοῦ ὄλου ἑνιαυτοῦ, κῶδ. Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης Ἀθηνῶν 2047, φ. 21v, 22v, 23r).

Περὶ τῆς τριθέκτης βλέπε *E. Ἀντωνιάδου*, Περὶ τοῦ ἁσματικοῦ ἢ βυζαντινοῦ κοσμικοῦ τύπου τῶν ἀκολουθιῶν τῆς ἡμερονυκτίου προσευχῆς, ἐν Ἀθήναις 1951, σελ. 65-72, *J. Mateos*, *Le Typicon de la Grande Église*, τ. I, Roma 1962, σελ. XXIV, τ. II, Roma 1963, σελ. 323 καὶ *M. Arranz*, *Les prières presbytérales des Petites Heures dans l'ancien Euchologe byzantin*, ἐν *Orientalia Christiana Periodica*, τ. 39 (1973), σελ. 29-82.

Πλήρης διάταξις τῆς ἀκολουθίας τῆς τριθέκτης δὲν ἔχει ἐπισημανθῆ εἰς λειτουργικὰ χειρόγραφα, διὸ καὶ ἡ ἀποκατάστασις τῆς τάξεως αὐτῆς προσκρούει εἰς ἱκανὰς δυσχερείας. Περιγραφὴν αὐτῆς παρέχει ὁ Συμεὼν Θεσσαλονίκης ἐν τῷ Διαλόγῳ αὐτοῦ, κεφ. TNB' (*Migne PG 155, 649-653*), ἀλλ' ἐκτὸς τοῦ ὅτι οὗτος εἶναι ὁ τελευταῖος περὶ αὐτῆς μάρτυς καὶ ὡς ἐκ τούτου δίδει τὴν κατὰ τοὺς ὑστάτους χρόνους διαμορφωθείσαν τάξιν αὐτῆς, εἰς τὴν περιγραφὴν αὐτοῦ δὲν ὀναγράφει πλήρη τὰ κείμενα, οὔτε δηλοῖ καὶ τὸν τρόπον τῆς ψαλμωδίας τῶν κατ' αὐτὴν ψαλλομένων. Τέσσαρες ἀφ' ἑτέρου κώδικες, ὁ Βαρβερινὸς 336 τοῦ Η' αἰῶνος (φ. 77r-84r), Σινᾶ 956 τοῦ Ι' (*A. Dmitrievskij*, *Opisanie liturgitseskich rucopisej*, τ. II, *Εὐχολόγια*, Κίεβ 1901, σελ. 17), 957 τοῦ Θ'-Ι' (φ. 76v-87r, *A. Dmitrievskij*, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 9-12) καὶ 961 τοῦ ΙΑ'-ΙΒ' αἰῶνος (φ. 46r-50r, *A. Dmitrievskij*, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 77) δίδουν μόνον τὰ εἰς τὸν ἱερέα ἀφορῶντα κείμενα, ἥτοι τὰς εὐχὰς, καὶ ὀλίγας μόνον ἐνδείξεις περὶ τῶν διακονικῶν παρακελεύσεων καὶ ἐλαχίστας περὶ τῶν τοῦ χοροῦ. Ὁ *M. Arranz*, ἐπεσήμανε καὶ ἑτέρους πέντε κώδικας

περιέχοντας ὁμοίως τὰς εὐχὰς τῆς τριθέκτης, τὸν Λένινγκραδ 226 τοῦ Ι' αἰῶνος, Κρυπτοφέρρης Gb VII τοῦ Ι' αἰῶνος, Σεβαστιάνωφ 474 τοῦ Ι'-ΙΑ' αἰῶνος, Κρυπτοφέρρης Gb I τοῦ ΙΑ'-ΙΓ' αἰῶνος καὶ Βατικανοῦ 1970 τοῦ ΙΒ' αἰῶνος (ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 67-75). Τὸ ἀρχαῖον Τυπικὸν τῆς Ἁγίας Σοφίας Κωνσταντινουπόλεως, τὸ διασωθὲν εἰς τοὺς κώδικας Πάτμου 266 τοῦ Θ'-Ι' αἰῶνος καὶ Τιμίου Σταυροῦ 40 (*J. Mateos, Le Typicon de la Grande Église*, τ. II, Roma 1963, σελ. 4 ἐξ.), παρέχει ἱκανὰ μὲν στοιχεῖα περὶ αὐτῆς, ἀφορῶντα ὁμῶς εἰς τὰ κινητὰ μόνον ταύτης μέρη. Ἡ σειρὰ ἐξ ἄλλου τῶν κατ' αὐτὴν ἀναγινωσκομένων προφητικῶν ἀναγνωσμάτων μετὰ τῶν εἰσαγόντων καὶ κατακλειόντων ταῦτα προκειμένων, ὡς καὶ τῶν ἀντὶ τρισαγίου ψαλλομένων τροπαρίων τῆς προφητείας, εἶναι καλῶς γνωστὰ ἐκ τοῦ ρηθέντος Τυπικοῦ τῆς Ἁγίας Σοφίας Κωνσταντινουπόλεως καὶ ἐκ τῶν ἐν χρήσει μοναχικῶν Τριφδίων, ὅπου ταῦτα περιελήφθησαν ὡς παρενειρόμενα περὶ τὸ μέσον τῆς 5' μοναχικῆς ὥρας.

Στηριχθέντες ἐπὶ τῶν πηγῶν τούτων κατηρτίσαμεν τὸ κατωτέρω πλήρες κείμενον τῆς τριθέκτης. Ἀπεφύγαμεν, λόγῳ τοῦ εἰδικοῦ προορισμοῦ τῆς ἐκδόσεως, τὴν χρησιμοποίησιν κριτικῶν σημείων ἢ ἄλλων ἐνδείξεων καὶ ὑποσημειώσεων. Ἐπεξηγήσεις ὁμῶς τινὲς εἶναι διὰ τοῦτο ἐνταῦθα ἀπαραίτητοι:

Ἡ διὰ τοῦ «*Εὐλογημένη ἡ βασιλεία...*» ἔναρξις τῆς ἀκολουθίας ρητῶς μαρτυρεῖται ὑπὸ τοῦ Συμεῶν. Πᾶσαι ἐξ ἄλλου αἱ ἄσματικαὶ ἀκολουθίαι ἤρχιζον κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον.

Πλήρες κείμενον τῶν *εἰρηνικῶν* τῆς τριθέκτης δὲν παρέχεται ὑπὸ τῶν πηγῶν. Οὐδαμοῦ ὁμῶς μαρτυρεῖται ὅτι ταῦτα ἦσαν διάφορα τῶν τῆς λειτουργίας καὶ τῶν λοιπῶν ἀκολουθιῶν τοῦ νυχθημέρου.

Πᾶσαι αἱ *εὐχαὶ* κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Συμεῶν φαίνεται ὅτι ἐλέγοντο μυστικῶς. Κατὰ τὰς παλαιότερας πηγὰς, εἰς ἐπήκοον τοῦ λαοῦ. Προετιμήσαμεν τὴν παλαιότεραν πρᾶξιν.

Τὸ κείμενον πασῶν τῶν εὐχῶν ἐλήφθη ἐκ τοῦ Βαρβερينوῦ κώδικος ὡς ἀρχαιότερου καὶ ἀκριβεστέρου. Αἱ διάφοροι ἀναγνώσεις τῶν ἄλλων κωδίκων στεροῦνται ἰδιαζούσης σπουδαιότητος.

Ὡς πρὸς τὰ ψαλμικὰ ἀντίφωνα δὲν παρατηρεῖται δυσχέρειά τις. Ἡ διαίρεσις μόνον τῶν στίχων τῶν ψαλμῶν δὲν εἶναι ἐπακριβῶς γνωστή. Διὰ τὴν ἀποκατάστασιν ἐστηρίχθημεν ἐπὶ τῶν ἐν λειτουργικῇ χρήσει κειμένων, συμπύξαντες μόνον μικροὺς τινὰς στίχους, κατὰ τοιοῦτον ὅμως τρόπον ὥστε τὸ «Δόξα» τοῦ Α' ἀντιφώνου νὰ ψαλῆ ὑπὸ τοῦ πρώτου χοροῦ, τὸ τοῦ Β' ὑπὸ τοῦ δευτέρου, ὁ ὁποῖος κατάρχεται καὶ τῆς ψαλμωδίας αὐτοῦ, καὶ τὸ τοῦ Γ' πάλιν ὑπὸ τοῦ πρώτου. Περὶ τῶν ἤχων καὶ τοῦ ἐν γένει τρόπου τῆς ψαλμωδίας τῶν ἀντιφώνων δὲν ἔχομεν μαρτυρίας. Θὰ ἠδύναντο πάντως νὰ ψαλοῦν κατὰ μίμησιν τῶν ἀντιφώνων τῆς λειτουργίας, μετὰ τῶν ὁποίων τὰ δύο πρῶτα ἔχουν καὶ κοινὰ ἐφύμνια, ἢ κατὰ τὸν τρόπον τῆς ψαλμωδίας τοῦ ἀμώμου κατὰ τὰς νεκρωσίμους ἀκολουθίας, ἢ τῶν ἐκλογῶν τοῦ ὄρθρου τῶν ἑορτῶν, αἱ ὁποῖαι, ὡς γνωστόν, διασφύζουν τὸν ἀσματικὸν τρόπον τῆς ψαλμωδίας τῶν ψαλμῶν. Οἱ ψαλμοὶ τῶν ἀντιφώνων τῆς τριθέκτης ἐψάλλοντο ὀλόκληροι.

Περὶ τὰ ἐφύμνια δὲν συμφωνοῦν αἱ πηγαί. Τοῦ Α' ἀντιφώνου ἦτο τὸ «Ταῖς πρεσβείαις τῆς Θεοτόκου...» τοῦ Β' κατὰ μὲν τὸ Τυπικὸν τῆς Ἁγίας Σοφίας Κωνσταντινουπόλεως τὸ τριπλοῦν «Ἀλληλούϊα», κατὰ τὸν Συμεῶν τὸ «Σῶσον ἡμᾶς, Υἱὲ Θεοῦ...» τοῦ Γ' κατὰ τὸν Συμεῶν τὸ «Ἀλληλούϊα» διπλοῦν, κατὰ τὸ Τυπικὸν τῆς Ἁγίας Σοφίας προφανῶς ὁ ὕμνος «Ὁ μονογενὴς Υἱός...», ὡς μαρτυρεῖται εἰς τὴν τάξιν τῆς τριθέκτης τῆς Τετάρτης τῆς Τυροφάγου. Κατὰ τὴν Μεγάλην Πέμπτην καὶ τὴν Μεγάλην Παρασκευὴν κατὰ τὸ αὐτὸ Τυπικὸν ἐψάλλετο ὡς ἐφύμνιον τὸ τροπάριον «Προσκυνοῦμεν τὴν λόγχην...». Προετιμήσαμεν τὰ ὑπὸ τοῦ Συμεῶν μαρτυρούμενα ἐφύμνια ὡς συντομώτερα καὶ ὡς ἀσφαλέστερον μαρτυρούμενα.

Περὶ τῆς εἰσόδου ὁ Συμεῶν μαρτυρεῖ ὅτι ἐγένετο εἰς

τὸν στίχον «Πορευόμενος ἐν ὁδῷ ἀνώμφ...» (Ψαλμ. ρ', 6β) «ἄχρι τέλους τοῦ ψαλμοῦ ὡς ἐν ἐνὶ στίχῳ». Δὲν εἶναι φανερόν τί ἐννοεῖ ἐνταῦθα ὁ Συμεών, εἶναι ὅμως ἀπίθανον τὸ ὑπόλοιπον τοῦ ψαλμοῦ νὰ ἐψάλλετο ὑπὸ τοῦ ἐνὸς χοροῦ ὡς εἰς στίχος μεθ' ἐνὸς ἐφυμνίου. Διὸ καὶ ἐξηκολουθήσαμεν τὴν διαίρεσιν τῶν στίχων μετὰ τῶν ἐφυμνίων αὐτῶν. Διὰ τῆς εἰσόδου διεκόπτετο ἡ ψαλμωδία τοῦ τρίτου ἀντιφώνου, ὡς ἀκριβῶς ἐγένετο εἰς τὸν ἄσματικὸν ἔσπερινὸν καὶ εἰς τὴν θεῖαν λειτουργίαν. Οἱ ὑπόλοιποι στίχοι ἐπέχουν θέσιν εἰσοδικοῦ.

Ἡ εὐλογία τῆς εἰσόδου ἐδίδετο ἄρα γε εἰς ἐπήκοον; Ἡ συνήθης πάντως διακονικὴ ἐκφώνησις τῶν εἰσόδων «Σοφία, ὀρθοὶ» ὑπὸ οὐδεμιᾶς τῶν πηγῶν μαρτυρεῖται.

Ἡ εἴσοδος ἐγένετο «εἰς τὸν σολέα ἐκ τοῦ βήματος» κατὰ τὸν Συμεών. Κατὰ τὴν ὥραν ταύτην ἐγένετο εἰς τὴν Ἁγίαν Σοφίαν Κωνσταντινουπόλεως κατὰ τὴν Τετάρτην τῆς Τυρινῆς, τὴν Μεγάλην Πέμπτην καὶ τὴν Μεγάλην Παρασκευὴν ἢ εἴσοδος τοῦ πατριάρχου. Καίτοι δὲν μαρτυρεῖται ρητῶς, φαίνεται ὅτι μετὰ τὴν εὐλογίαν τῆς εἰσόδου ὁ ἱερεὺς καὶ ὁ διάκονος εἰσήρχοντο εἰς τὸ βῆμα. Τοῦτο δύναται νὰ συναχθῇ κατ' ἀναλογίαν ἐκ τῶν ἄλλων εἰσόδων καὶ ἐκ τοῦ ὑπαινιγμοῦ τοῦ Κωνσταντινουπολιτικοῦ Τυπικοῦ «καὶ δίδωσιν ὁ ἀρχιδιάκονος τῷ ἀναγνώστη τῷ στιχολογοῦντι εὐλογίαν ἐκ τοῦ θουσιαστηρίου». Εἰς τὸν σολέα, τοῦλάχιστον κατὰ τὴν νεωτέραν περίοδον, ἐλέγετο μόνον ἡ εὐλογία τῆς εἰσόδου.

Ἡ ἐπακολουθοῦσα **συναπτὴ** ἦτο κατὰ τὸ χειρόγραφον τῆς Πάτμου 266 «ἄνευ αἰτήσεων». Κατὰ τὸν Συμεών ἐλέγοντο «πάλιν τὰ εἰρηνικά». Εἶναι ὅμως ἀπίθανον ὅτι ἐπαλαμβάνοντο ταῦτα. Τοῦτο εἰς οὐδεμίαν ἀκολουθίαν συμβαίνει. Ὁ Συμεών ἐννοεῖ φαίνεται τὴν μικρὰν συναπτὴν, τὴν ὁποίαν καὶ ἀλλαχοῦ ἀποκαλεῖ ὁμοίως «εἰρηνικά». Φαίνεται ὅτι ἐλέγετο ἢ μικρὰ συναπτὴ εἰδικῶς συντετμημένη («ἄνευ αἰτήσεων»). Ἐπειδὴ δὲ τὸ ἐπακολουθοῦν τροπάριον τῆς προφητείας ἐπέχει θέσιν τρισαγίου, εἶναι πιθανὸν ὅτι ἡ συναπτὴ αὕτη ἠκολούθησε τὴν ἐξέλιξιν τῆς πρὸ τοῦ τρισαγίου συν-

απτῆς τῆς θείας λειτουργίας. Ἀρχικῶς δηλαδή ἐλέγοντο τὰ εἰρηνικά, ἐφ' ὅσον δὲν εἶχον ἀκόμη μετατεθῆ πρὸ τῶν ἀντιφώνων εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς λειτουργίας. Βραδύτερον ἐλέγοντο δὶς. Ὑστερον συνετημήθησαν εἰς «μικρὰν συναπτὴν» ἢ τὴν συναπτὴν «ἄνευ αἰτήσεων» διὰ νὰ φθάσουν εἰς τὸ «Τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν» τῆς σημερινῆς πράξεως. Ὑπὸ τὰς προϋποθέσεις ταύτας καὶ διὰ τὴν ἀποφυγὴν ἐπαναλήψεως τῆς μικρᾶς συναπτῆς ἠκολούθησαμεν ἐνταῦθα τὴν παράλληλον λειτουργικὴν πράξιν.

Τὸ τροπάριον τῆς προφητείας, τὰ προκείμενα καὶ ἡ προφητεία ἐλήφθησαν ἐκ τῆς ἀκολουθίας τῆς τριτοέκτης τῆς Πέμπτης τῆς Β' Ἑβδομάδος τῶν Νηστειῶν. Καὶ τὸ Τυπικὸν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τὸ Τριψῆδιον συμφωνοῦν ἐν προκειμένῳ. Τὸ τροπάριον τῆς προφητείας ἐψάλλετο «ἀντὶ τρισαγίου» ἐκ τρίτου καὶ μετὰ τὸ «Δόξα καὶ νῦν» ἐπανελαμβάνετο καὶ πάλιν ὡς «περισσὴ», ὡς ἀκριβῶς καὶ τὸ τρισάγιον. Τοῦτο ρητῶς μαρτυρεῖται ὑπὸ τῶν κωδίκων Πάτμου καὶ Τιμίου Σταυροῦ. Ὁ Συμεὼν δὲν καθορίζει πόσας φορὰς τοῦτο ἐψάλλετο. Τὸ τροπάριον ἐψάλλετο ὑπὸ τῶν ψαλτῶν ἀπὸ τοῦ ἄμβωνος.

Τὰ πρὸ καὶ μετὰ τὴν προφητείαν προκείμενα ἐλαμβάνοντο ἐκ τῶν ψαλμῶν κατὰ τὴν ἀριθμητικὴν τῶν σειρᾶν. Οἱ ψαλμοὶ ἐψάλλοντο κατ' ἀρχάς, ὡς φαίνεται, ὀλόκληροι καὶ εἰς ἕκαστον στίχον αὐτῶν ἐπανελαμβάνετο τὸ προκείμενον. Ἐνωρὶς ὅμως οἱ στίχοι περιστάλησαν εἰς ἓνα καὶ μόνον, ὡς ἤδη ὑπὸ τοῦ Τυπικοῦ τῆς Κωνσταντινουπόλεως μαρτυρεῖται, πλὴν ἐξαιρέσεών τινων κατὰ τὰς ὁποίας διατηροῦνται δύο στίχοι (π.χ. τὴν Δευτέραν τῆς Α' ἑβδομάδος). Ὁ τρόπος τῆς ψαλμωδίας τοῦ προκειμένου μεθ' ἑνὸς στίχου διετηρήθη εἰς τὰ προκείμενα τοῦ καθ' ἡμέραν ἔσπερινοῦ, κατὰ τὸν τύπον τῶν ὁποίων ἀποκατεστήσαμεν τὸ σημεῖον τοῦτο τῆς ἀκολουθίας.

Τὸ ἀνάγνωσμα, «εἰς τύπον...τοῦ ἀποστόλου ἅμα καὶ τοῦ εὐαγγελίου», ἐλαμβάνετο κατὰ συνέχειαν ἐκ τοῦ προφητικοῦ μὲν βιβλίου τοῦ Ἡσαίου κατὰ τὴν Μεγάλην Τεσ-

σαρακοστήν, ὡς «τὰ περὶ τοῦ Σωτῆρος ἐμφανέστερον τῶν ἄλλων κηρύττοντος καὶ τὰ περὶ τοῦ πάθους μᾶλλον αὐτοῦ», ἐκ τοῦ Ἰεζεκιήλ δὲ κατὰ τὴν Μεγάλην Ἑβδομάδα, «ὡς καὶ αὐτοῦ τὰ πάθη τοῦ Σωτῆρος καὶ τὴν ἔγερσιν προαγορεύοντος» κατὰ τὸν Συμεών. Τὸ τῆς Πέμπτης τῆς Β' ἑβδομάδος, τὸ ὁποῖον παραθέτομεν ἐνταῦθα, προέρχεται ἐκ τοῦ Ἡσαΐου ς' 1-12. Τὸ ἀνάγνωσμα ἀνεγινώσκετο ὑπὸ τοῦ ἀναγνώστου ἀπὸ τοῦ ἄμβωνος.

Τὰ λοιπὰ ἀκολουθοῦν τὴν τάξιν τῆς θείας λειτουργίας. Αἱ εὐχαὶ ὁμως, πλὴν τῆς εὐχῆς τῆς ἐκτενοῦς, εἶναι διάφοροι.

Ἡ μεγάλη τέλος εὐχή μετὰ τὰ πληρωτικὰ καὶ τὰς αἰτήσεις, ὡς καὶ ἡ εὐχή τοῦ Α' ἀντιφώνου, κατὰ τὸν κώδικα Σινᾶ 957 ἦσαν εὐχαὶ γονυκλισίας εἰσαγόμεναι διὰ τῆς διακονικῆς παρακελεύσεως «Κλίνοντες τὰ γόνατα, ἔτι καὶ ἔτι ἐν εἰρήνῃ τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν». Τοῦτο ὁμως δὲν μαρτυρεῖται ὑπὸ τῶν ἄλλων πηγῶν.

Τὰ ἐναλλασσόμενα κινητὰ μέρη τῆς τριθέκτης, ἐκτυπούμενα εἰς τὸ κείμενον διὰ μικροτέρων τυπογραφικῶν στοιχείων, ἐλήφθησαν, ὡς ἀνωτέρω ἐδηλώθη, ἐκ τῆς ἀκολουθίας τῆς Πέμπτης τῆς Β' Ἑβδομάδος τῶν Νηστειῶν. Ἐν περιπτώσει τελέσεως αὐτῆς εἰς ἄλλην ἡμέραν τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς τὸ τροπᾶριον τῆς προφητείας, τὸ πρῶτον προκείμενον, τὸ ἀνάγνωσμα τῆς προφητείας καὶ τὸ δεύτερον προκείμενον θὰ παρεμβληθοῦν, κατὰ τὸν κατωτέρω ἐκτιθέμενον τύπον, ἐκ τῆς ἀκολουθίας τῆς ἡμέρας κατὰ τὸ ἐν χρήσει Τριώδιον καὶ θὰ ψαλοῦν κατὰ τὸν ἐκεῖ ἐκάστοτε δηλούμενον ἦχον. Ταῦτα εὔρηνται, ὡς γνωστόν, μετὰ τὴν ἀκολουθίαν τοῦ ὄρθρου ἐκάστης νηστίμου ἡμέρας («Εἰς τὴν τριθέκτην»). Ἀπὸ τῆς Τετάρτης τῆς Μέσης Ἑβδομάδος τῶν Νηστειῶν θὰ παρεμβληθοῦν καὶ τὰ διὰ μικροτέρων ὁμοίως στοιχείων ἐκτυπωθέντα διπλοκατηχούμενα.

- A. = Ἀναγνώστης
Δ. = Διάκονος
Ι. = Ἱερεὺς
Λ. = Λαὸς
* = Ἀλλαγὴ στίχου (ἐπὶ ἐμμέτρου κειμένου)

ΤΑΞΙΣ ΤΗΣ ΤΡΙΘΕΚΤΗΣ
ΕΝ ΤΑΙΣ ΑΓΙΑΙΣ ΝΗΣΕΤΕΙΑΙΣ

ΕΝΑΡΞΙΣ

- Δ. Εὐλόγησον, δέσποτα.
Ι. Εὐλογημένη ἡ βασιλεία τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ
Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ
εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.
Λ. Ἀμήν.

ΟΜΑΣ ΑΝΤΙΦΩΝΟΥ Α΄

- Δ. Τὰ εἰρηνικὰ ἦ τὴν μεγάλην συναπτὴν
Ἐν εἰρήνῃ τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.
Λ. Κύριε, ἐλέησον.
Δ. Ὑπὲρ τῆς ἀνωθεν εἰρήνης καὶ τῆς σωτηρίας τῶν
ψυχῶν ἡμῶν τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.
Λ. Κύριε, ἐλέησον.
Δ. Ὑπὲρ τῆς εἰρήνης τοῦ σύμπαντος κόσμου, εὐ-
σταθείας τῶν ἁγίων τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησιῶν καὶ
τῆς τῶν πάντων ἐνώσεως τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.
Λ. Κύριε, ἐλέησον.
Δ. Ὑπὲρ τοῦ ἁγίου οἴκου τούτου καὶ τῶν μετὰ πί-
στεως, εὐλαβείας καὶ φόβου Θεοῦ εἰσιόντων ἐν
αὐτῷ τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.
Λ. Κύριε, ἐλέησον.
Δ. Ὑπὲρ τοῦ ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν (δεῖνος), τοῦ

τιμίῳ πρεσβυτερίῳ, τῆς ἐν Χριστῷ διακονίας,
παντὸς τοῦ κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ τοῦ Κυρίου δεη-
θῶμεν.

Λ. Κύριε, ἐλέησον.

Δ. Ὑπὲρ τῶν εὐσεβεστάτων καὶ θεοφυλάκτων βασιλέων ἡ-
μῶν, παντὸς τοῦ παλατίου καὶ τοῦ στρατοπέδου αὐτῶν
τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.

Λ. Κύριε, ἐλέησον.

Δ. Ὑπὲρ τοῦ συμπολεμῆσαι καὶ ὑποτάξαι ὑπὸ τοὺς πόδας
αὐτῶν πάντα ἐχθρὸν καὶ πολέμιον τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.

Λ. Κύριε, ἐλέησον.

Δ. Ὑπὲρ τῆς πόλεως ταύτης, πάσης πόλεως, χώρας
καὶ τῶν πίστει οἰκούντων ἐν αὐταῖς τοῦ Κυρίου
δεηθῶμεν.

Λ. Κύριε, ἐλέησον.

Δ. Ὑπὲρ εὐκрасίας ἀέρων, εὐφορίας τῶν καρπῶν
τῆς γῆς καὶ καιρῶν εἰρηνικῶν τοῦ Κυρίου δεη-
θῶμεν.

Λ. Κύριε, ἐλέησον.

Δ. Ὑπὲρ πλεόντων, ὁδοιπορούντων, νοσοῦντων, κα-
μνόντων, αἰχμαλώτων καὶ τῆς σωτηρίας αὐτῶν
τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.

Λ. Κύριε, ἐλέησον.

Δ. Ὑπὲρ τοῦ ῥυσθῆναι ἡμᾶς ἀπὸ πάσης θλίψεως,
ὀργῆς, κινδύνου καὶ ἀνάγκης τοῦ Κυρίου δεηθῶ-
μεν.

Λ. Κύριε, ἐλέησον.

Δ. Ἀντιλαβοῦ, σῶσον, ἐλέησον καὶ διαφύλαξον ἡμᾶς,
ὁ Θεός, τῇ σῇ χάριτι.

Λ. Κύριε, ἐλέησον.

Δ. Τῆς παναγίας, ἀχράντου, ὑπερευλογημένης, ἐν-
δόξου, δεσποίνης ἡμῶν, Θεοτόκου καὶ ἀειπαρ-
θένου Μαρίας μετὰ πάντων τῶν ἁγίων μνημονεύ-
σαντες, ἑαυτοὺς καὶ ἀλλήλους καὶ πᾶσαν τὴν
ζωὴν ἡμῶν Χριστῷ τῷ Θεῷ παραθώμεθα.

Λ. Σοί, Κύριε.

I. Τὴν εὐχὴν τοῦ Α' ἀντιφώνου

Ὁ Θεός, ὁ ἐπὶ τῶν χερουβὶμ καθεζόμενος καὶ
ὑπὸ τῶν σεραφὶμ δοξαζόμενος, ἐπίβλεψον ἐφ'
ἡμᾶς τοὺς ταπεινοὺς καὶ ἀναξίους δούλους σου
καὶ διέγειρον ἡμῶν τὸν νοῦν πρὸς δοξολογίαν
τῆς σῆς ἀγαθότητος· ἐξάρπασον δὲ ἡμᾶς ἀπὸ
πάσης ἐπιβουλῆς τοῦ ἐχθροῦ, ἵνα τῷ φωτί σου
καταλαμπόμενοι καὶ τῇ βουλῇ σου ὀδηγούμενοι
πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθόν, ἀξιωθῶμεν τῆς ἐπουρα-
νίου βασιλείας, συναριθμούμενοι πᾶσι τοῖς ἐκλε-
κτοῖς σου.

(ἐκφώνως) Ὅτι σὺ εἶ ὁ Θεὸς ἡμῶν, Θεὸς τοῦ
ἐλεεῖν καὶ σώζειν, καὶ σοὶ τὴν δόξαν ἀναπέμπο-
μεν, τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Υἱῷ καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύ-
ματι, νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

Λ. Ἀμήν.

Τὸ Α' ἀντίφωνον. Ψαλμὸς κδ'

Πρὸς σέ, Κύριε, ἤρα τὴν ψυχὴν μου· ὁ Θεός
μου, ἐπὶ σοὶ πέποιθα· μὴ καταισχυνθείην εἰς τὸν
αἰῶνα.

Ταῖς πρεσβείαις τῆς Θεοτόκου,* Σῶτερ, σῶ-
σον ἡμᾶς.

Μηδὲ καταγελασάτωσάν με οἱ ἐχθροί μου· καὶ
γὰρ πάντες οἱ ὑπομένοντές σε οὐ μὴ καταισχυ-
θῶσιν.

Ταῖς πρεσβείαις τῆς Θεοτόκου,* Σῶτερ, σῶ-
σον ἡμᾶς.

Αἰσχυνήτωσαν οἱ ἀνομοῦντες διακενῆς· τὰς
ὁδοὺς σου, Κύριε, γνῶρισόν μοι καὶ τὰς τρίβους
σου δίδαξόν με.

Ταῖς πρεσβείαις τῆς Θεοτόκου,* Σῶτερ, σῶ-
σον ἡμᾶς.

Ὅδηγησόν με ἐπὶ τὴν ἀλήθειάν σου καὶ δι-
δαξόν με, ὅτι σὺ εἶ ὁ Θεὸς ὁ σωτὴρ μου καὶ σὲ
ὑπέμεινα ὅλην τὴν ἡμέραν. Μνήσθητι τῶν οἰ-
κτιρμῶν σου, Κύριε, καὶ τὰ ἑλέη σου, ὅτι ἀπὸ
τοῦ αἰῶνός εἰσιν.

Ταῖς πρεσβείαις τῆς Θεοτόκου,* Σῶτερ, σῶ-
σον ἡμᾶς.

Ἄμαρτίας νεότητός μου καὶ ἀγνοίας μου μὴ
μνησθῆς· κατὰ τὸ ἔλεός σου μνήσθητί μου σύ,
ἐνεκεν τῆς χρηστότητός σου, Κύριε.

Ταῖς πρεσβείαις τῆς Θεοτόκου,* Σῶτερ, σῶ-
σον ἡμᾶς.

Χρηστὸς καὶ εὐθύς ὁ Κύριος· διὰ τοῦτο νομο-
θετήσῃ ἀμαρτάνοντας ἐν ὁδῷ· ὁδηγήσῃ πραεῖς
ἐν κρίσει, διδάξῃ πραεῖς ὁδοὺς αὐτοῦ.

Ταῖς πρεσβείαις τῆς Θεοτόκου,* Σῶτερ, σῶ-

σον ἡμᾶς.

Πᾶσαι αἱ ὁδοὶ Κυρίου ἔλεος καὶ ἀλήθεια τοῖς ἐκζητοῦσι τὴν διαθήκην αὐτοῦ καὶ τὰ μαρτύρια αὐτοῦ. Ἔνεκεν τοῦ ὀνόματός σου, Κύριε, καὶ ἰλάσθητι τῇ ἁμαρτίᾳ μου, πολλὴ γάρ ἐστι.

Ταῖς πρεσβείαις τῆς Θεοτόκου,* Σῶτερ, σῶσον ἡμᾶς.

Τίς ἐστὶν ἄνθρωπος ὁ φοβούμενος τὸν Κύριον; νομοθετήσει αὐτῷ ἐν ὁδῷ ἧ ἠρετίσατο· ἡ ψυχὴ αὐτοῦ ἐν ἀγαθοῖς ἀλλισθήσεται καὶ τὸ σπέρμα αὐτοῦ κληρονομήσει γῆν.

Ταῖς πρεσβείαις τῆς Θεοτόκου,* Σῶτερ, σῶσον ἡμᾶς.

Κραταίωμα Κύριος τῶν φοβουμένων αὐτὸν καὶ ἡ διαθήκη αὐτοῦ δηλώσει αὐτοῖς.

Ταῖς πρεσβείαις τῆς Θεοτόκου,* Σῶτερ, σῶσον ἡμᾶς.

Οἱ ὀφθαλμοί μου διαπαντὸς πρὸς τὸν Κύριον, ὅτι αὐτὸς ἐκσπάσει ἐκ παγίδος τοὺς πόδας μου.

Ταῖς πρεσβείαις τῆς Θεοτόκου,* Σῶτερ, σῶσον ἡμᾶς.

Ἐπίβλεψον ἐπ' ἐμὲ καὶ ἐλέησόν με, ὅτι μονογενῆς καὶ πτωχός εἰμι ἐγώ· αἱ θλίψεις τῆς καρδίας μου ἐπληθύνθησαν· ἐκ τῶν ἀναγκῶν μου ἐξάγαγέ με.

Ταῖς πρεσβείαις τῆς Θεοτόκου,* Σῶτερ, σῶσον ἡμᾶς.

Ἴδε τὴν ταπείνωσίν μου καὶ τὸν κόπον μου

καὶ ἄφες πάσας τὰς ἁμαρτίας μου.

Ταῖς πρεσβείαις τῆς Θεοτόκου,* Σῶτερ, σῶσον ἡμᾶς.

Ἴδε τοὺς ἐχθροὺς μου, ὅτι ἐπληθύνθησαν καὶ μῖσος ἄδικον ἐμίσησάν με· φύλαξον τὴν ψυχὴν μου καὶ ῥῦσαί με· μὴ καταισχυνθείην, ὅτι ἤλπισα ἐπὶ σέ.

Ταῖς πρεσβείαις τῆς Θεοτόκου,* Σῶτερ, σῶσον ἡμᾶς.

Ἄκακοι καὶ εὐθεῖς ἐκολλῶντό μοι, ὅτι ὑπέμεινά σε, Κύριε· λύτρωσαι, ὁ Θεός, τὸν Ἰσραὴλ ἐκ πασῶν τῶν θλίψεων αὐτοῦ.

Ταῖς πρεσβείαις τῆς Θεοτόκου,* Σῶτερ, σῶσον ἡμᾶς.

Δόξα Πατρὶ καὶ Υἱῷ καὶ ἁγίῳ Πνεύματι· καὶ νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν.

Ταῖς πρεσβείαις τῆς Θεοτόκου,* Σῶτερ, σῶσον ἡμᾶς.

ΟΜΑΣ ΑΝΤΙΦΩΝΟΥ Β'

Δ. Τὴν μικρὰν συναπτὴν

Ἔτι καὶ ἔτι ἐν εἰρήνῃ τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.

Λ. Κύριε, ἐλέησον.

Δ. Ἀντιλαβοῦ, σῶσον, ἐλέησον καὶ διαφύλαξον ἡμᾶς, ὁ Θεός, τῇ σῆ χάριτι.

Λ. Κύριε, ἐλέησον.

Δ. Τῆς παναγίας, ἀχράντου, ὑπερευλογημένης, ἐνδόξου, δεσποίνης ἡμῶν, Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθέ-

νου Μαρίας μετὰ πάντων τῶν ἁγίων μνημονεύσαντες, ἑαυτοὺς καὶ ἀλλήλους καὶ πᾶσαν τὴν ζωὴν ἡμῶν Χριστῷ τῷ Θεῷ παραθώμεθα.

Λ. Σοί, Κύριε.

I. Τὴν εὐχὴν τοῦ Β' ἀντιφώνου

Δεόμεθά σου, Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, μακροθύμησον ἐφ' ἡμῖν τοῖς ἁμαρτωλοῖς καὶ φεῖσαι τῶν ἔργων τῶν χειρῶν σου, ὁ εἰδὼς ἡμῶν τὴν ἀσθένειαν, λυτρούμενος ἡμᾶς ἀπὸ παντὸς πειρασμοῦ καὶ πάντων τῶν ἐνεστώτων καὶ ἐπερχομένων δεινῶν καὶ τῆς ἐξουσίας τοῦ σκότους τοῦ αἰῶνος τούτου καὶ μετάστησαι εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ μονογενοῦς σου Υἱοῦ καὶ Θεοῦ ἡμῶν.

(ἐκφώνως) "Ὅτι δεδόξασταί σου τὸ πανάγιον ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

Λ. Ἀμήν.

Τὸ Β' ἀντίφωνον. Ψαλμὸς κς'

Κύριος φωτισμός μου καὶ σωτὴρ μου, τίνα φοβηθήσομαι; Κύριος ὑπερασπιστὴς τῆς ζωῆς μου, ἀπὸ τίνος δειλιάσω;

Σῶσον ἡμᾶς, Υἱὲ Θεοῦ,* ψάλλοντάς σοι. Ἀληλούϊα.

Ἐν τῷ ἐγγίξειν ἐπ' ἐμέ κακοῦντας τοῦ φαγεῖν τὰς σάρκας μου· οἱ θλίβοντές με καὶ οἱ ἐχθροί μου αὐτοὶ ἠσθένησαν καὶ ἔπεσον.

Σῶσον ἡμᾶς, Υἱὲ Θεοῦ,* ψάλλοντάς σοι· Ἄλ-
ληλούϊα.

Ἐὰν παρατάξῃται ἐπ' ἐμέ παρεμβολή, οὐ
φοβηθήσεται ἡ καρδία μου· ἐὰν ἐπαναστῆ ἐπ'
ἐμέ πόλεμος, ἐν ταύτῃ ἐγὼ ἐλπίζω.

Σῶσον ἡμᾶς, Υἱὲ Θεοῦ,* ψάλλοντάς σοι· Ἄλ-
ληλούϊα.

Μίαν ἡτησάμην παρὰ Κυρίου, ταύτην ζητήσω·
τοῦ κατοικεῖν με ἐν οἴκῳ Κυρίου πάσας τὰς ἡμέ-
ρας τῆς ζωῆς μου, τοῦ θεωρεῖν με τὴν τερπνό-
τητα Κυρίου καὶ ἐπισκέπτεσθαι τὸν ναὸν τὸν
ἅγιον αὐτοῦ.

Σῶσον ἡμᾶς, Υἱὲ Θεοῦ,* ψάλλοντάς σοι· Ἄλ-
ληλούϊα.

Ὅτι ἔκρυψέ με ἐν σκηνῇ αὐτοῦ ἐν ἡμέρᾳ κα-
κῶν μου, ἐσκέπασέ με ἐν ἀποκρύφῳ τῆς σκηνῆς
αὐτοῦ, ἐν πέτρᾳ ὕψωσέ με· καὶ νῦν ἰδοὺ ὕψωσε
κεφαλὴν μου ἐπ' ἐχθρούς μου.

Σῶσον ἡμᾶς, Υἱὲ Θεοῦ,* ψάλλοντάς σοι· Ἄλ-
ληλούϊα.

Ἐκύκλωσα καὶ ἔθυσα ἐν τῇ σκηνῇ αὐτοῦ θυ-
σίαν αἰνέσεως καὶ ἀλαλαγμοῦ· ἄσω καὶ ψαλῶ τῷ
Κυρίῳ.

Σῶσον ἡμᾶς, Υἱὲ Θεοῦ,* ψάλλοντάς σοι· Ἄλ-
ληλούϊα.

Εἰσάκουσον, Κύριε, τῆς φωνῆς μου, ἧς ἐκέ-
κραξα· ἐλέησόν με καὶ εἰσάκουσόν μου.

Σῶσον ἡμᾶς, Υἱὲ Θεοῦ,* ψάλλοντάς σοι· Ἄλ-

ληλούϊα.

Σοὶ εἶπεν ἡ καρδία μου· Κύριον ζητήσω. Ἐξε-
ζήτησέ σε τὸ πρόσωπόν μου· τὸ πρόσωπόν σου,
Κύριε, ζητήσω.

Σῶσον ἡμᾶς, Υἱὲ Θεοῦ,* ψάλλοντάς σοι· Ἀλ-
ληλούϊα.

Μὴ ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπόν σου ἀπ' ἐμοῦ
καὶ μὴ ἐκκλίνῃς ἐν ὀργῇ ἀπὸ τοῦ δούλου σου.

Σῶσον ἡμᾶς, Υἱὲ Θεοῦ,* ψάλλοντάς σοι· Ἀλ-
ληλούϊα.

Βοηθός μου γενοῦ, μὴ ἀποσκορακίσῃς με καὶ
μὴ ἐγκαταλίπῃς με, ὁ Θεός, ὁ σωτήρ μου· ὅτι
ὁ πατήρ μου καὶ ἡ μήτηρ μου ἐγκατέλιπόν με,
ὁ δὲ Κύριος προσελάβετό με.

Σῶσον ἡμᾶς, Υἱὲ Θεοῦ,* ψάλλοντάς σοι· Ἀλ-
ληλούϊα.

Νομοθέτησόν με, Κύριε, ἐν τῇ ὁδῷ σου καὶ
ὁδήγησόν με ἐν τρίβῳ εὐθείᾳ, ἕνεκα τῶν ἐχθρῶν
μου.

Σῶσον ἡμᾶς, Υἱὲ Θεοῦ,* ψάλλοντάς σοι· Ἀλ-
ληλούϊα.

Μὴ παραδῶς με εἰς ψυχὰς θλιβόντων με, ὅτι
ἐπανεστήσαν μοι μάρτυρες ἄδικοι καὶ ἐψεύσατο
ἡ ἀδικία ἑαυτῇ.

Σῶσον ἡμᾶς, Υἱὲ Θεοῦ,* ψάλλοντάς σοι· Ἀλ-
ληλούϊα.

Πιστεύω τοῦ ἰδεῖν τὰ ἀγαθὰ Κυρίου ἐν γῆ ζών-
των.

Σῶσον ἡμᾶς, Υἱὲ Θεοῦ,* ψάλλοντάς σοι· Ἄλ-
ληλούϊα.

Ἐπόμεινον τὸν Κύριον, ἀνδρίζου καὶ κραταιού-
σθω ἡ καρδιά σου καὶ ὑπόμεινον τὸν Κύριον.

Σῶσον ἡμᾶς, Υἱὲ Θεοῦ,* ψάλλοντάς σοι· Ἄλ-
ληλούϊα.

Δόξα Πατρὶ καὶ Υἱῷ καὶ ἁγίῳ Πνεύματι· καὶ
νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν.

Σῶσον ἡμᾶς, Υἱὲ Θεοῦ,* ψάλλοντάς σοι· Ἄλ-
ληλούϊα.

ΟΜΑΣ ΑΝΤΙΦΩΝΟΥ Γ'

Δ. Τὴν μικρὰν συναπτὴν

Ἔτι καὶ ἔτι ἐν εἰρήνῃ τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.

Λ. Κύριε, ἐλέησον.

Δ. Ἀντιλαβοῦ, σῶσον, ἐλέησον καὶ διαφύλαξον ἡμᾶς,
ὁ Θεός, τῇ σῆ χάριτι.

Λ. Κύριε, ἐλέησον.

Δ. Τῆς παναγίας, ἀχράντου, ὑπερευλογημένης, ἐν-
δόξου, δεσποίνης ἡμῶν, Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθέ-
νου Μαρίας μετὰ πάντων τῶν ἁγίων μνημονεύ-
σαντες, ἑαυτοὺς καὶ ἀλλήλους καὶ πᾶσαν τὴν
ζωὴν ἡμῶν Χριστῷ τῷ Θεῷ παραθώμεθα.

Λ. Σοί, Κύριε.

Ι. Τὴν εὐχὴν τοῦ Γ' ἀντιφώνου

Κύριε ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ, οὗ ἡ δόξα ἀκα-
τάληπτος καὶ τὸ ἔλεος ἀμέτρητον καὶ ἡ φιλαν-

θρωπία ἀφατος· σύ, κατὰ τὴν σὴν εὐσπλαγχνίαν, ἐπίβλεψον ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐπὶ πάντα τὸν λαόν σου καὶ μὴ παραδώῃς ἡμᾶς ταῖς ἀνομίαις ἡμῶν, ἀλλὰ ποιήσον μεθ' ἡμῶν τὰ ἐλέη σου· ὁδήγησον ἡμᾶς ἐπὶ λιμένα θελήματός σου καὶ ἐργάτας ἀληθινούς ἀνάδειξον τῶν σῶν ἐντολῶν, ἵνα μὴ καταισχυθῶμεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως τῷ φοβερῷ βήματι τοῦ Χριστοῦ σου παριστάμενοι.

(ἐκφώνως) Ὅτι ἀγαθὸς καὶ φιλόανθρωπος Θεὸς ὑπάρχεις καὶ σοὶ τὴν δόξαν ἀναπέμπομεν, τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Υἱῷ καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

Λ. Ἀμήν.

Τὸ Γ' ἀντίφωνον. Ψαλμὸς ρ'

Ἐλεος καὶ κρίσιν ἄσομαί σοι, Κύριε.

Ἀλληλούϊα, ἀλληλούϊα.

Ψαλῶ καὶ συνήσω ἐν ὁδῷ ἀμώμῳ· πότε ἤξεις πρὸς με;

Ἀλληλούϊα, ἀλληλούϊα.

Διεπορευόμην ἐν ἀκακίᾳ καρδίας μου ἐν μέσῳ τοῦ οἴκου μου.

Ἀλληλούϊα, ἀλληλούϊα.

Οὐ προετιθέμην πρὸ ὀφθαλμῶν μου πρᾶγμα παράνομον, ποιοῦντας παραβάσεις ἐμίσησα.

Ἀλληλούϊα, ἀλληλούϊα.

Οὐκ ἐκολλήθη μοι καρδία σκαμβή· ἐκκλίνοντος ἀπ' ἐμοῦ τοῦ πονηροῦ οὐκ ἐγίνωσκον.

Ἄλληλούϊα, ἄλληλούϊα.

Τὸν καταλαλοῦντα λάθρα τὸν πλησίον αὐτοῦ,
τοῦτον ἐξεδίωκον.

Ἄλληλούϊα, ἄλληλούϊα.

Ἵπερηφάνῳ ὀφθαλμῷ καὶ ἀπλήστῳ καρδία
τούτῳ οὐ συνήσθιον.

Ἄλληλούϊα, ἄλληλούϊα.

Οἱ ὀφθαλμοί μου ἐπὶ τοὺς πιστοὺς τῆς γῆς,
τοῦ συγκαθῆσθαι αὐτοὺς μετ' ἐμοῦ.

Ἄλληλούϊα, ἄλληλούϊα.

ΕΙΣΟΔΟΣ

Εἰς τὸν στίχον τοῦτον ἄχρι τέλους τοῦ ψαλμοῦ, ὡς ἐν ἐνὶ στίχῳ, γίνεται εἴσοδος εἰς τὸν σολέα ἐκ τοῦ βήματος διακόνου καὶ ιερέως δίχα φώτων καὶ θυμιατοῦ, πορφυρᾶ ἄμφια περιβεβλημένων

- Δ. Εὐλόγησον, δέσποτα, τὴν ἁγίαν εἴσοδον.
Ι. Εὐλογημένη ἡ εἴσοδος τῶν ἁγίων σου, Κύριε, πάντοτε νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.
Λ. Ἀμήν.

Πορευόμενος ἐν ὁδῷ ἀμώμῳ οὗτός μοι ἐλειτούργει· οὐ κατώκει ἐν μέσῳ τῆς οἰκίας μου ποιῶν ὑπερηφανίαν· λαλῶν ἄδικα οὐ κατεύθυνεν ἐνώπιον τῶν ὀφθαλμῶν μου.

Ἄλληλούϊα, ἄλληλούϊα.

Εἰς τὰς πρῶτας ἀπέκτεινον πάντας τοὺς ἁμαρτωλοὺς τῆς γῆς, τοῦ ἐξολοθρεῦσαι ἐκ πόλεως Κυ-

ρίου πάντας τοὺς ἐργαζομένους τὴν ἀνομίαν.

Ἄλληλούϊα, ἄλληλούϊα.

Δόξα Πατρὶ καὶ Υἱῷ καὶ ἁγίῳ Πνεύματι· καὶ
νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν.

Ἄλληλούϊα, ἄλληλούϊα.

(ΤΡΗΣΑΓΙΟΝ)

Δ. Τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.

Λ. Κύριε, ἐλέησον.

I. Τὴν εὐχὴν τῆς 5' ὥρας

Κύριε ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν, ὁ διδούς
εὐχὴν τῷ εὐχομένῳ καὶ προσδεχόμενος τὰς ἰκε-
σίας τῶν δούλων σου τῶν βοώντων πρὸς σὲ νυ-
κτὸς καὶ ἡμέρας, κλῖνον καὶ νῦν τὸ οὖς σου καὶ
ἐπάκουσον τῆς δεήσεως ἡμῶν τῶν ἁμαρτωλῶν· μὴ
ἀποστρέψῃς, Κύριε, τὸ πρόσωπόν σου ἀφ' ἡμῶν
τῶν ἁμαρτωλῶν, μηδὲ μνησθῆς ἡμῶν ἀνομιῶν
ἀρχαίων, ὁ γινώσκων τὸ πλάσμα ἡμῶν καὶ ἐπι-
στάμενος τὴν ἀσθένειαν ἡμῶν. Μνήσθητι, Κύριε,
ὅτι χοῦς ἐσμεν, πνεῦμα πορευόμενον καὶ οὐκ
ἐπιστρέφον, καὶ τῇ μεγαλωσύνῃ τοῦ βραχίονός
σου περιποίησαι ἐν ἐλέει τὴν ζωὴν ἡμῶν· ὁδή-
γησον ἡμᾶς ἐν ὁδῷ εὐθείᾳ, τοῦ πορευθῆναι ἐν τῇ
τρίβῳ τῶν ἐντολῶν σου· δίδαξον ἡμᾶς τοῦ ποιεῖν
τὸ θέλημά σου, λαλεῖν ἐν τοῖς μαρτυρίοις σου,
μελετᾶν τὸν νόμον σου ἡμέρας καὶ νυκτός· ἐν-
τειλαι τοῖς ἁγίοις ἀγγέλοις σου τοῦ διαφυλάξαι

ἡμᾶς ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς ἡμῶν καὶ ῥύσασθαι ἀπὸ παντὸς βέλους πετομένου ἡμέρας, ἀπὸ πράγματος ἐν σκότει διαπορευομένου, ἀπὸ συμπτώματος καὶ δαιμονίου μεσημβρινοῦ· πλήρωσον τὸ στόμα ἡμῶν αἰνέσεως καὶ τὰ χεῖλη ἡμῶν ἀγαλλιάσεως τοῦ λαλεῖν ἑαυτοῖς ἐν ψαλμοῖς καὶ ὕμνοις καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς, ἐν χάριτι ᾄδειν τε καὶ ψάλλειν ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν καὶ εὐχαριστεῖν ἐπὶ πᾶσι σοὶ τῷ Θεῷ τῶν ὅλων τῷ σώζοντι τοὺς ἐλπίζοντας εἰς τὸν πλοῦτον τοῦ ἐλέους σου.

(ἐκφώνως) Ὅτι ἀγαθὸς καὶ φιλόθρωπος Θεὸς ὑπάρχεις καὶ σοὶ τὴν δόξαν ἀναπέμπομεν, τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Υἱῷ καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

Λ. Ἀμήν.

Τὸ τροπάριον τῆς προφητείας. Ἦχος α΄

Πεπτωκότας ἀνάστησον ἡμᾶς,* ἀποστραφέντας ἐπίστρεψον* πρὸς σέ, ὁ Θεός, ὡς φιλόθρωπος,* ὁ τῆς γῆς συνέχων τὰ πέρατα (γ΄).

Δόξα Πατρὶ καὶ Υἱῷ καὶ ἁγίῳ Πνεύματι.

Καὶ νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν.

Πρὸς σέ, ὁ Θεός, ὡς φιλόθρωπος,* ὁ τῆς γῆς συνέχων τὰ πέρατα.

Καὶ ἡ περισσὴ

Πεπτωκότας ἀνάστησον ἡμᾶς,* ἀποστραφέντας ἐπίστρεψον* πρὸς σέ, ὁ Θεός, ὡς φιλόθρωπος,* ὁ τῆς γῆς συνέχων τὰ πέρατα.

ΠΡΟΦΗΤΕΙΑ

Α. Προκείμενον. Ἦχος πλ. β'. Ψαλμὸς λγ'

Λ. Ἐξεζήτησα τὸν Κύριον καὶ ἐπήκουσέ μου (δίς).

Α. Στίχ. Εὐλογῆσω τὸν Κύριον ἐν παντὶ καιρῷ.

Λ. Ἐξεζήτησα τὸν Κύριον καὶ ἐπήκουσέ μου.

Α. Προφητείας Ἡσαΐου τὸ ἀνάγνωσμα.

Δ. Σοφία· πρόσχωμεν.

Α. Ἀναγινώσκει τὴν προφητείαν

Ἐγένετο τοῦ ἐνιαυτοῦ, οὗ ἀπέθανεν Ὀζίας ὁ βασιλεὺς, εἶδον τὸν Κύριον καθήμενον ἐπὶ θρόνου ὑψηλοῦ καὶ ἐπηρμένου καὶ πλήρης ὁ οἶκος τῆς δόξης αὐτοῦ. Καὶ σεραφίμ εἰστήκεισαν κύκλῳ αὐτοῦ, ἕξ πτέρυγες τῷ ἐνὶ καὶ ἕξ πτέρυγες τῷ ἐνὶ καὶ ταῖς μὲν δυσὶ κατεκάλυπτον τὸ πρόσωπον, ταῖς δὲ δυσὶ κατεκάλυπτον τοὺς πόδας καὶ ταῖς δυσὶν ἐπέταντο. Καὶ ἐκέκραγεν ἕτερος πρὸς τὸν ἕτερον καὶ ἔλεγον· "Ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος Κύριος Σαβαώθ, πλήρης πᾶσα ἡ γῆ τῆς δόξης αὐτοῦ. Καὶ ἐπήρθη τὸ ὑπέρθυρον ἀπὸ τῆς φωνῆς, ἧς ἐκέκραγον, καὶ ὁ οἶκος ἐπλήσθη καπνοῦ. Καὶ εἶπον· ὦ τάλας ἐγώ, ὅτι κατανένυγμαί· ὅτι ἄνθρωπος ὢν καὶ ἀκάθαρτα χεῖλη ἔχων, ἐν μέσῳ λαοῦ ἀκάθαρτα χεῖλη ἔχοντος ἐγὼ οἰκῶ καὶ τὸν βασιλέα Κύριον Σαβαώθ εἶδον τοῖς ὀφθαλμοῖς μου. Καὶ ἀπεστάλη πρὸς με ἐν τῶν σεραφίμ καὶ ἐν τῇ χειρὶ εἶχεν ἄνθρακα, ὃν τῇ λαβίδι ἔλαβεν ἀπὸ τοῦ θυσιαστηρίου καὶ ἤψατο τοῦ στόματός μου καὶ εἶπεν· Ἴδού, ἤψατο τοῦτο τῶν χειλέων σου καὶ ἀφελεῖ τὰς ἀνομίας σου καὶ τὰς ἁμαρτίας σου περικαθαριεῖ. Καὶ ἤκουσα τῆς φωνῆς Κυρίου λέγοντος· Τίνα ἀποστείλω; καὶ τίς πορεύσεται πρὸς τὸν λαὸν τοῦτον; Καὶ εἶπα· Ἴδού ἐγὼ εἰμί· ἀπόστειλόν με. Καὶ εἶπε· Πορεύθητι καὶ εἶπὸν τῷ λαῷ τούτῳ· Ἀκοῆ ἀκούσετε καὶ οὐ μὴ συνῆτε καὶ βλέποντες βλέψετε καὶ οὐ μὴ ἴδητε· ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου καὶ τοῖς ὠσὶν

αὐτῶν βαρέως ἤκουσαν καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμ-
μυσαν, μήποτε ἴδωσι τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ τοῖς ὠσίν ἀκού-
σωσι καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσι καὶ ἐπιστρέψωσι καὶ ἰάσωμαι
αὐτούς. Καὶ εἶπα· Ἔως πότε, Κύριε; Καὶ εἶπεν· Ἔως ἂν ἐ-
ρημωθῶσι πόλεις παρὰ τὸ μὴ κατοικεῖσθαι καὶ οἴκοι πα-
ρὰ τὸ μὴ εἶναι ἀνθρώπους καὶ ἡ γῆ καταλειφθήσεται ἔρη-
μος. Καὶ μετὰ ταῦτα μακρυνεῖ ὁ Θεὸς τοὺς ἀνθρώπους
καὶ πληθυνθήσονται οἱ ἐγκαταλειφθέντες ἐπὶ τῆς γῆς.

Προκείμενον. Ἦχος πλ. β'. Ψαλμὸς λδ'

- Λ. Ἐξεγέρθητι, Κύριε, καὶ πρόσχες τῇ κρίσει μου (δίς).
Α. Στίχ. Δίκασον, Κύριε, τοὺς ἀδικοῦντάς με, πολέμησον
τοὺς πολεμοῦντάς με.
Λ. Ἐξεγέρθητι, Κύριε, καὶ πρόσχες τῇ κρίσει μου.

ΜΕΓΑΛΗ ΕΚΤΕΝΗΣ

Δ. Τὴν ἐκτενῆ

Εἶπωμεν πάντες ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς καὶ ἐξ
ὅλης τῆς διανοίας ἡμῶν εἶπωμεν.

- Λ. Κύριε, ἐλέησον.
Δ. Κύριε παντοκράτορ, ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν,
δεόμεθά σου, ἐπάκουσον καὶ ἐλέησον.
Λ. Κύριε, ἐλέησον.
Δ. Ἐλέησον ἡμᾶς, ὁ Θεός, κατὰ τὸ μέγα ἔλεός σου,
δεόμεθά σου, ἐπάκουσον καὶ ἐλέησον.
Λ. Κύριε, ἐλέησον (γ').
Δ. Ἐτι δεόμεθα ὑπὲρ τοῦ ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν (δει-
νος).
Λ. Κύριε, ἐλέησον (γ').
Δ. Ἐτι δεόμεθα ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν, τῶν ἱε-

ρέων, ιερομονάχων, ιεροδιακόνων και μοναχῶν
καὶ πάσης τῆς ἐν Χριστῷ ἡμῶν ἀδελφότητος.

Λ. Κύριε, ἐλέησον (γ').

Δ. Ἐτι δεόμεθα ὑπὲρ ἐλέους, ζωῆς, εἰρήνης, υἰείας,
σωτηρίας, ἐπισκέψεως, συγχωρήσεως καὶ ἀφέ-
σεως τῶν ἁμαρτιῶν τῶν δούλων τοῦ Θεοῦ πάν-
των τῶν εὐσεβῶν καὶ ὀρθοδόξων Χριστιανῶν
τῶν κατοικούντων καὶ παρεπιδημούντων ἐν τῇ
πόλει ταύτῃ.

Λ. Κύριε, ἐλέησον (γ').

Δ. Ἐτι δεόμεθα ὑπὲρ τῶν μακαρίων καὶ ἀοιδίμων
κτιτόρων τοῦ ἁγίου ναοῦ τούτου καὶ ὑπὲρ πάν-
των τῶν προαναπαυσαμένων πατέρων καὶ ἀδελ-
φῶν ἡμῶν, τῶν ἐνθάδε κειμένων καὶ ἀπανταχοῦ
ὀρθοδόξων.

Λ. Κύριε, ἐλέησον (γ').

Δ. Ἐτι δεόμεθα ὑπὲρ τῶν καρποφορούντων καὶ καλ-
λιεργούντων ἐν τῷ ἁγίῳ καὶ πανσέπτῳ ναῷ τού-
τῳ, κοπιώντων, ψαλλόντων καὶ ὑπὲρ τοῦ περι-
εστῶτος λαοῦ, τοῦ ἀπεκδεχομένου τὸ παρά σοῦ
μέγα καὶ πλούσιον ἔλεος.

Λ. Κύριε, ἐλέησον.

I. Τὴν εὐχὴν τῆς ἐκτενοῦς ἱκεσίας

Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, τὴν ἐκτενῆ ταύτην ἱκε-
σίαν πρόσδεξαι παρὰ τῶν σῶν δούλων καὶ ἐλέη-
σον ἡμᾶς κατὰ τὸ πλῆθος τοῦ ἐλέους σου καὶ τοὺς
οἰκτιρμούς σου κατάπεμψον ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐπὶ
πάντα τὸν λαόν σου, τὸν ἀπεκδεχόμενον τὸ παρά

σοῦ πλούσιον ἔλεος.

(ἐκφώνως) Ὅτι ἐλεήμων καὶ φιλόνηθρωπος
Θεὸς ὑπάρχεις καὶ σοὶ τὴν δόξαν ἀναπέμπομεν,
τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Υἱῷ καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι,
νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

Λ. Ἀμήν.

ΔΕΗΣΕΙΣ ΥΠΕΡ ΤΩΝ ΚΑΤΗΧΟΥΜΕΝΩΝ

Δ. Τὰ κατηχούμενα

Εὐξασθε, οἱ κατηχούμενοι, τῷ Κυρίῳ.

Λ. Κύριε, ἐλέησον.

Δ. Οἱ πιστοὶ ὑπὲρ τῶν κατηχουμένων δεηθῶμεν.

Λ. Κύριε, ἐλέησον.

Δ. Ἴνα ὁ Κύριος αὐτοὺς ἐλεήσῃ.

Λ. Κύριε, ἐλέησον.

Δ. Κατηχήσῃ αὐτοὺς τὸν λόγον τῆς ἀληθείας.

Λ. Κύριε, ἐλέησον.

Δ. Ἀποκαλύψῃ αὐτοῖς τὸ εὐαγγέλιον τῆς δικαιοσύνης.

Λ. Κύριε, ἐλέησον.

Δ. Ἐνώσῃ αὐτοὺς τῇ ἁγίᾳ αὐτοῦ καθολικῇ καὶ ἀποστολικῇ Ἐκκλησίᾳ.

Λ. Κύριε, ἐλέησον.

Δ. Σῶσον, ἐλέησον, ἀντιλαβοῦ καὶ διαφύλαξον αὐτούς, ὁ Θεός, τῇ σῇ χάριτι.

Λ. Κύριε, ἐλέησον.

Δ. Οἱ κατηχούμενοι, τὰς κεφαλὰς ὑμῶν τῷ Κυρίῳ

κλίνατε.

Λ. Σοί, Κύριε.

I. Τὴν εὐχὴν ὑπὲρ τῶν κατηγουμένων

Κύριε παντοκράτορ καὶ φιλόανθρωπε, ἔπιδε ἐξ ὕψους ἁγίου σου ἐπὶ τοὺς δούλους σου τοὺς κατηγουμένους τοὺς κλίνοντάς σοι τὸν ἑαυτῶν ἀχένα καὶ ἀναμένοντας τὸ παρά σοῦ ἔλεος ἀποκάλυψον αὐτοῖς τὸ εὐαγγέλιον τῆς δικαιοσύνης σου, συγκαταρίθμησον αὐτοὺς τῇ ἐκλεκτῇ σου ποιμνῇ καὶ καταξίωσον αὐτοὺς ἐν καιρῷ εὐθέτῳ τῆς διὰ τοῦ βαπτίσματος ἀναγεννήσεως·

(ἐκφώνως) Ἴνα καὶ αὐτοὶ σὺν ἡμῖν δοξάζωσι τὸ πάντιμον καὶ μεγαλοπρεπὲς ὄνομά σου, τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

Λ. Ἀμήν.

Δ. Τὴν ἀπόλυσιν τῶν κατηγουμένων

Ὅσοι κατηγούμενοι, προέλθετε· οἱ κατηγούμενοι, προέλθετε.

Ἀπὸ τῆς μεσονηστήμου Τετράδος παρεμβάλλει τὰ διπλοκατηγούμενα

Ὅσοι πρὸς τὸ φῶτισμα, προσέλθετε· εὐξασθε, οἱ πρὸς τὸ φῶτισμα, τῷ Κυρίῳ.

Λ. Κύριε, ἐλέησον.

Δ. Οἱ πιστοὶ ὑπὲρ τῶν πρὸς τὸ ἅγιον φῶτισμα εὐτρεπιζομένων ἀδελφῶν καὶ τῆς σωτηρίας αὐτῶν τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.

Λ. Κύριε, ἐλέησον.

- Δ. Ὅπως Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν στηρίξῃ αὐτοὺς καὶ ἐνδυναμώσῃ.
- Λ. Κύριε, ἐλέησον.
- Δ. Φωτίσῃ αὐτοὺς φωτισμῷ γνώσεως καὶ εὐσεβείας.
- Λ. Κύριε, ἐλέησον.
- Δ. Καταξιώσῃ αὐτοὺς ἐν καιρῷ εὐθέτῳ τοῦ λουτροῦ τῆς παλιγγενεσίας, τῆς ἀφέσεως τῶν ἁμαρτιῶν καὶ τοῦ ἐνδύματος τῆς ἀφθαρσίας.
- Λ. Κύριε, ἐλέησον.
- Δ. Ἀναγεννήσῃ αὐτοὺς δι' ὕδατος καὶ Πνεύματος.
- Λ. Κύριε, ἐλέησον.
- Δ. Χαρίσῃται αὐτοῖς τὴν τελειότητα τῆς πίστεως.
- Λ. Κύριε, ἐλέησον.
- Δ. Συγκαταριθμήσῃ αὐτοὺς τῇ ἀγίᾳ αὐτοῦ καὶ ἐκλεκτῇ ποιμνῇ.
- Λ. Κύριε, ἐλέησον.
- Δ. Σῶσον, ἐλέησον, φώτισον καὶ ἀντιλαβοῦ αὐτοῖς, ὁ Θεός, τῇ σῇ χάριτι.
- Λ. Κύριε, ἐλέησον.
- Δ. Οἱ πρὸς τὸ φῶτισμα, τὰς κεφαλὰς ὑμῶν τῷ Κυρίῳ κλίνετε.
- Λ. Σοί, Κύριε.

I. Τὴν εὐχὴν ὑπὲρ τῶν πρὸς τὸ ἅγιον φῶτισμα εὐτρεπιζομένων

Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, ἐπίφανον τοὺς οἰκτιρμούς σου ἐπὶ πάντας ἡμᾶς καὶ ἐπὶ τοὺς πρὸς τὸ ἅγιον φῶτισμα εὐτρεπιζομένους, τοὺς καὶ νῦν ὑποκεκλικότας σοι τὸν αὐχένα τὸν ἑαυτῶν εἰς τὸ ἐναυγάσαι αὐτοῖς τὸν φωτισμὸν τοῦ εὐαγγελίου σου· ἄγγελον φωτὸς ἐξαπόστειλον ῥύομενον αὐτοὺς ἀπὸ πάσης ἀντικειμένης ἐνεργείας, ἵνα τῆς ἀθανάτου σου δωρεᾶς ἀξιούμενοι καὶ κατὰ τὰς ἐντολάς

σου πολιτευόμενοι, τῶν ἐπουρανίων ἀγαθῶν ἀπολαύσω-
σιν.

(ἐκφώνως) Ὅτι σὺ εἶ ὁ φωτισμὸς ἡμῶν καὶ σοὶ τὴν
δόξαν ἀναπέμπομεν, τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Υἱῷ καὶ τῷ ἁγίῳ
Πνεύματι, νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

Λ. Ἀμήν.

Δ. Τὴν ἀπόλυσιν τῶν πρὸς τὸ φῶτισμα ἐδρεπιζομένων

Ὅσοι πρὸς τὸ φῶτισμα, προέλθετε· οἱ πρὸς τὸ φῶτισμα,
προέλθετε.

Ὅσοι κατηγούμενοι, προέλθετε· μὴ τις τῶν
κατηγουμένων.

ΔΕΗΣΕΙΣ ΥΠΕΡ ΤΩΝ ΠΙΣΤΩΝ

Δ. Ὅσοι πιστοί, ἔτι καὶ ἔτι ἐν εἰρήνῃ τοῦ Κυρίου
δεηθῶμεν.

Λ. Κύριε, ἐλέησον.

Δ. Ἀντιλαβοῦ, σῶσον, ἐλέησον καὶ διαφύλαξον ἡμᾶς,
ὁ Θεός, τῇ σῇ χάριτι.

Λ. Κύριε, ἐλέησον.

Δ. Σοφία.

Ι. Τὴν Α' εὐχὴν ὑπὲρ τῶν πιστῶν

Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ τῆς πολυθέου πλάνης
διὰ τῆς σῆς παρουσίας ἀποστήσας τὸν ἄνθρωπον,
διὰ τῶν θαυμάτων σου ποιήσας γνωρίζειν σὲ τὸν
μόνον δημιουργὸν καὶ ποιητὴν τῶν ἀπάντων καὶ
τὴν ἐλπίδα τίθεσθαι ἐπὶ σοί, πολυέλεος ὑπάρχων,
τήρησον ἡμᾶς ἐν τῷ ὀνόματί σου καὶ ἁγίασον

ἡμᾶς ἐν τῇ ἀληθείᾳ σου καὶ κατάπεμψον τοὺς οἰκτιρμούς σου ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐπὶ πάντα τὸν λαόν σου.

(ἐκφώνως) Ὅτι σὺ εἶ ὁ Θεὸς ἡμῶν, Θεὸς τοῦ ἐλεεῖν καὶ σώζειν, καὶ σοὶ τὴν δόξαν ἀναπέμπομεν, τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Υἱῷ καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

Λ. Ἀμήν.

Δ. Ἔτι καὶ ἔτι ἐν εἰρήνῃ τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.

Λ. Κύριε, ἐλέησον.

Δ. Ἀντιλαβοῦ, σῶσον, ἐλέησον καὶ διαφύλαξον ἡμᾶς, ὁ Θεός, τῇ σῆ χάριτι.

Λ. Κύριε, ἐλέησον.

Δ. Σοφία.

I. Τὴν Β' εὐχὴν ὑπὲρ τῶν πιστῶν

Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ τὴν πάροδον τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου περιστείλας διὰ τὸ ἀσθενές καὶ εὐάλωτον τῆς αὐτοῦ φύσεως καὶ ἀντάμειψιν τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν ἐπαγγελάμενος αὐτῷ καταγωνιζομένῳ τῶν ἔργων τοῦ ἐχθροῦ, αὐτός, δέσποτα, κραταίωσον ἡμᾶς ἐν τῷ φόβῳ σου, ἐνίσχυσον ἡμᾶς ἐν τοῖς λόγοις σου, ὁδήγησον ἡμᾶς ἐν τῇ δικαιοσύνῃ σου.

(ἐκφώνως) Ὅτι ἠυλόγηται καὶ δεδόξασται τὸ πάντιμον καὶ μεγαλοπρεπές ὄνομά σου, τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

Λ. Ἀμήν.

ΠΛΗΡΩΤΙΚΑ - ΑΙΤΗΣΕΙΣ

- Δ. Πληρώσωμεν τὴν δέησιν ἡμῶν τῷ Κυρίῳ.
Λ. Κύριε, ἐλέησον.
- Δ. Ἀντιλαβοῦ, σῶσον, ἐλέησον καὶ διαφύλαξον ἡμᾶς,
ὁ Θεός, τῇ σῇ χάριτι.
Λ. Κύριε, ἐλέησον.
- Δ. Τὴν ἡμέραν πᾶσαν, τελείαν, ἁγίαν, εἰρηνικὴν
καὶ ἀναμάρτητον παρὰ τοῦ Κυρίου αἰτησώμεθα.
Λ. Παράσχου, Κύριε.
- Δ. Ἄγγελον εἰρήνης, πιστὸν ὁδηγόν, φύλακα τῶν
ψυχῶν καὶ τῶν σωμάτων ἡμῶν παρὰ τοῦ Κυρίου
αἰτησώμεθα.
Λ. Παράσχου, Κύριε.
- Δ. Συγγνώμην καὶ ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν καὶ τῶν
πλημμελημάτων ἡμῶν παρὰ τοῦ Κυρίου αἰτη-
σώμεθα.
Λ. Παράσχου, Κύριε.
- Δ. Τὰ καλὰ καὶ συμφέροντα ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν καὶ
εἰρήνην τῷ κόσμῳ παρὰ τοῦ Κυρίου αἰτησώμεθα.
Λ. Παράσχου, Κύριε.
- Δ. Τὸν ὑπόλοιπον χρόνον τῆς ζωῆς ἡμῶν ἐν εἰρήνῃ
καὶ μετάνοιᾳ ἐκτελέσαι παρὰ τοῦ Κυρίου αἰτη-
σώμεθα.
Λ. Παράσχου, Κύριε.
- Δ. Χριστιανὰ τὰ τέλη τῆς ζωῆς ἡμῶν, ἀνώδυνα,
ἀνεπαίσχυντα, εἰρηνικὰ καὶ καλὴν ἀπολογίαν τὴν
ἐπὶ τοῦ φοβεροῦ βήματος τοῦ Χριστοῦ αἰτησώ-

μεθα.

Λ. Παράσχου, Κύριε.

Δ. Τῆς παναγίας, ἀχράντου, ὑπερευλογημένης, ἐν-
δόξου, δεσποίνης ἡμῶν, Θεοτόκου καὶ ἀειπαρ-
θένου Μαρίας μετὰ πάντων τῶν ἁγίων μνημο-
νεύσαντες, ἑαυτοὺς καὶ ἀλλήλους καὶ πᾶσαν τὴν
ζωὴν ἡμῶν Χριστῷ τῷ Θεῷ παραθώμεθα.

Λ. Σοί, Κύριε.

I. Τὴν μεγάλην εὐχὴν τῆς ἀπολύσεως

Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ μόνος ἀγαθὸς καὶ φι-
λάνθρωπος, ὁ μόνος χρηστὸς καὶ ἐπιεικὴς, ὁ
μόνος οἰκτίρμων καὶ ἐλεήμων Θεὸς ἡμῶν καὶ
Πατὴρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ
ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου σταυρωθέντος καὶ τῇ τρί-
τῃ ἡμέρᾳ ἐξεγερθέντος καὶ εἰσελθόντος εἰς τὴν
δόξαν τὴν ἑαυτοῦ καὶ τὴν σὴν· ἐλθέτω ἡ χάρις
σου ἐφ' ἡμᾶς τοὺς δούλους σου καὶ ἐνδυναμώσατω
ἡμᾶς τὸ εὐαγγέλιον τῆς δικαιοσύνης σου. Πά-
τερ εὐσπλαγχνίας, φώτισον ἡμῶν τὰ σπλάγχνα
καὶ πάντα τὰ μέλη τῷ σῶ θελήματι καὶ καθάρι-
σον ἡμᾶς ἀπὸ πάσης κακίας καὶ ἁμαρτίας, συν-
τήρησον δὲ ἡμᾶς ἀσπίλους καὶ ἀμώμους ἀπὸ πά-
σης περιεργίας τοῦ ἀντικειμένου· καὶ χάρισαι
ἡμῖν, Κύριε, κατὰ τὴν σὴν χρηστότητα τὰ σὰ
νοεῖν, τὰ σὰ φρονεῖν, ἐν τοῖς σοῖς ἀναστρέφεσθαι,
τὸν σὸν φόβον φοβεῖσθαι καὶ ποιεῖν τὰ σοὶ εὐά-
ρεστα ἕως τῆς ἐσχάτης ἡμῶν ἡμέρας καὶ ὥρας
καὶ ἀναπνοῆς. Ἐπικαλοῦμεθά σε, δέσποτα, τὸν

ἀληθινὸν ἡμῶν Θεὸν ἡμεῖς οἱ ἁμαρτωλοὶ, ὅπως
ἂν κατὰ τὸ ἀνεκδιήγητόν σου ἔλεος σφραγίσῃς
ἡμῶν τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν καὶ τὸ πνεῦμα· καὶ
διατήρησον ἀπὸ παντὸς πονηροῦ δαίμονος, ἀπὸ
παντὸς ἔρπετοῦ ἰοβόλου, ἀπὸ παντὸς θηρίου τοῦ
ἐπὶ τῆς γῆς, ἀπὸ πάσης ἀνομίας, ἀπὸ πάσης φαρ-
μακείας, ἀπὸ πάσης πλάνης καὶ πάσης ματαιό-
τητος, ἀπὸ πάσης πορνείας καὶ πλεονεξίας, ἀπὸ
πάσης νόσου καὶ μαλακίας, ἀπὸ παντὸς ψεύδους
καὶ πάσης ῥαδιουργίας καὶ πάσης παγίδος τοῦ
ἀντικειμένου ἡμῖν. Πάτερ ἀφθαρσίας, σκέπασον
ἡμᾶς τοὺς σοὺς δούλους τῇ σῇ εὐσπλαγχνίᾳ καὶ
μὴ ἐγκαταλείπῃς ἡμᾶς, μηδὲ ποιήσῃς ἐπίχαρμα
ἐχθρῶν καὶ ἐξουδένωμα λαοῦ καὶ καταπάτημα
δαιμόνων, ἀλλ' ἵνα ἡ σὴ χάρις καὶ τὸ σὸν ἔλεος
εἶη μεθ' ἡμῶν πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς ἡμῶν.

(ἐκφώνως) "Ὅτι σὸν τὸ κράτος καὶ σοῦ ἐστὶν
ἡ βασιλεία καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ δόξα, τοῦ Πατρὸς
καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, νῦν καὶ
ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

Λ. Ἀμήν.

ΚΕΦΑΛΟΚΛΙΣΙΑ - ΑΠΟΛΥΣΙΣ

Ι. Εἰρήνη πᾶσι.

Λ. Καὶ τῷ πνεύματί σου.

Δ. Τὰς κεφαλὰς ἡμῶν τῷ Κυρίῳ κλίνωμεν.

Λ. Σί, Κύριε.

I. Τὴν εὐχὴν τῆς κεφαλοκλισίας (πρὸς τὸν λαὸν)

Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ καθήμενος ἐπὶ θρόνου δόξης καὶ ἐπιβλέπων ἀβύσσους, ὄμματι εὐσπλάγχυνῳ τὴν ταπείνωσιν ἡμῶν ἐπισκεπτόμενος, εὐλόγησον πάντας ἡμᾶς τοὺς ὑποκεκλικότας σοι τὰς ἑαυτῶν κεφαλὰς καὶ ὕψωσον τὸ κέρασ ἡμῶν ἐν τῇ εὐδοκίᾳ σου.

(ἐκφώνως) Εἶη τὸ πανάγιον ὄνομα τῆς φιλανθρωπίας σου εὐλογημένον καὶ δεδοξασμένον, τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

Λ. Ἀμήν.

Δ. Ἐν εἰρήνῃ προέλθωμεν.